EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 22.3.2007
KOM(2007) 128 lõplik

KOMISJONI TEATIS
EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Euroopa Ühendus teel säästva veemajanduse juurde

- Vee raamdirektiivi 2000/60/EÜ rakendamise esimene järk -

[SEK(2007) 362]
[SEK(2007) 363]

KOMISJONI TEATIS
EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Euroopa Ühendus teel säästva veemajanduse juurde

SISSEJUHATUS

„Vesi ei ole tavaline kaup, vaid pigem pärand, mida tuleb hoida, kaitsta ja sellisena käsitleda.”[1]

Vesi on inimeste ellujäämiseks ja arenguks hädavajalik. Ta on oluline inimeste eluks ja teda vajatakse mitmel pool tööstustegevuses ja tööstusprotsessides. Looduses peab olema vajalik kogus piisavalt kvaliteetset vett, et elusloodus, taimed ja ainulaadsed ökosüsteemid võiksid edasi kesta.

Kui vett on liiga palju, põhjustab see üle ujutades elude kaotust ja tõsist kahju, nagu Euroopa Liidus peaaegu igal aastal juhtubki. Liiga vähe vett, nagu üha sagedamini esinevad põuad, on samuti laastav. Kõik need sündmused muutuvad tõenäoliselt üha sagedasemaks ja rängemaks, nagu kliimamuutuse mõju kohta on ennustatud.

Jätkusuutliku tasakaalu leidmine kõikide nende aspektide vahel on eesmärgiks 2000. aastal vastu võetud **vee raamdirektiivis** (VRD),[2] millega pandi alus moodsale, terviklikule ja edasipüüdlikule veepoliitikale Euroopa Liidus.

Käesolevas teatises esitatakse kokkuvõte esimesest aruandest VRD rakendamisel tehtud edusammude kohta (ette nähtud artikli 18 lõikega 3).[3] Siin esitatakse ka soovitusi järgmiseks tähtsaks verstapostiks teel säästva veemajanduse poole – vesikondade majandamiskavadeks. Need kavad, mille esitamise tähtaeg on detsembris 2009, viivad kogu veesüsteemi edasise tegeliku parendamiseni meetmete programmi kujul, mis peab olema töövalmis aastaks 2012 ja tagama direktiivi keskkonnaeesmärkide saavutamise aastaks 2015.

1. ELI VEEPOLIITIKA – LÜHIÜLEVAADE

Vee raamdirektiiviga on kehtestatud õigusraamistik piisava koguse kvaliteetse vee tagamiseks kogu Euroopas. Selle peamised eesmärgid on:

- laiendada veekaitset kõikidele vetele: maismaa ja ranniku pinnavetele ning põhjaveele;
- saavutada kõigi vete hea seisund aastaks 2015;
- käsitleda vete majandamist vesikondade kaupa;

---

1 Vee raamdirektiivi 1. põhjendus.

2 Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

3 Üksikasjalikum analüüs on avaldatud komisjoni talituste töödokumendis (SEK(2007) 362).

- kombineerida heite piirväärtused keskkonnakvaliteedi standarditega;
- tagada, et veehinnad innustavad veekasutajaid veeressursse tõhusalt kasutama;
- kaasata aktiivsemalt inimesi;
- lihtsustada õigusnorme.

Direktiiviga on ka kindlaks määratud kaks valdkonda, kus vajatakse konkreetsemat õiguskorraldust: põhjavesi (artikkel 17) ja prioriteetsed ained[4] (artikkel 16). Euroopa Parlament ja nõukogu võtsid alles hiljaaegu vastu uue põhjavee direktiivi,[5] prioriteetsete ainete direktiivi ettepaneku[6] üle aga arutelu alles kestab.

Kaks hiljuti lisandunud õigusaktide ettepanekut laiendavad ELi veepoliitika reguleerimisala ja täiendavad selle tervikliku majandamise ja kaitse raamistikku. Need on ettepanekud üleujutusohu hindamise ja ohjeldamise direktiivi kohta[7] ja merestrateegia direktiivi kohta.[8]

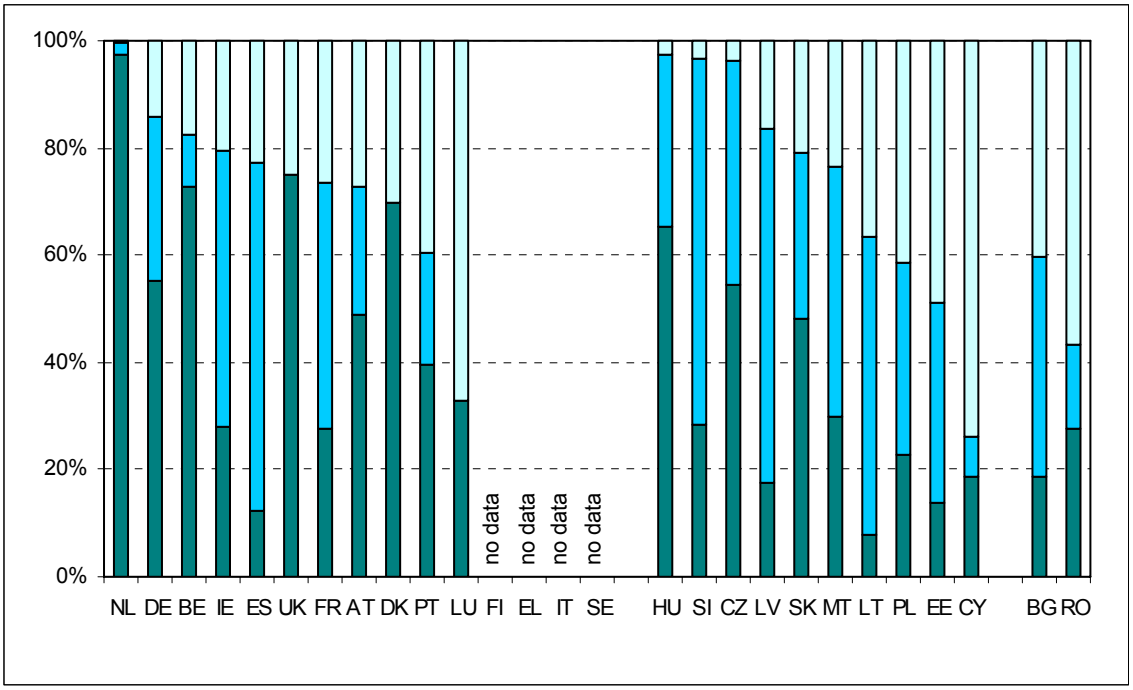
2. EUROOPA VEED – OHUSTATUD RESSURSS

VRD artikli 5 kohaselt tuli liikmesriikidel, kasutades enamjaolt olemasolevat teavet, koostada keskkonna- ja majandusanalüüs detsembriks 2004. Allpool esitatud tulemused põhinevad täielikult liikmesriikide aruannetel selle „artikli 5 kohase analüüsi" kohta.

2.1. ELi vete praegune seisund – arvatust halvem

Direktiivi II lisas esitatud artikli 5 täpsustustes oli järgmine võtmeküsimus, millele liikmesriigid pidid vastama: „Missugune on praeguste andmete põhjal oht, et VRD keskkonnaeesmärgid jäävad täitmata?" (vt joonis 1). Kuna VRD eesmärgid tuleb saavutada aastaks 2015, näitavad tulemused riikide veekaitse alaste jõupingutuste kaugust sihtkohast.

4 Kõikjal ELis murettekitavad kemikaalid, mis põhjustavad pinnavee reostust.
5 Direktiiv 2006/118/EÜ (ELT L 372, 27.12.2006, lk 19).
6 Ettepanek (KOM (2006) 397 (lõplik)), 17. juuli 2006.
7 KOM(2006)15 (lõplik), 18.1.2006.
8 KOM(2005)505 (lõplik), 24.10.2005.

Joonis 1: pinnaveekogude protsent, mille puhul on oht, et VRD eesmärgid jäävad täitmata, liikmesriikide kaupa: ■ = ohustatud, ■ = andmed ei ole piisavad, ■ = ei ole ohustatud (liikmesriikide aruannete põhjal).[9]

VRD kõikidele eesmärkidele vastavate veekogude tegelik protsent on madal, mõnes liikmesriigis isegi ainult 1%. Kuid tulemusi tuleb põhjalikumalt analüüsida.

Kõrged ohustatuse näitajad on ilmselgelt seotud tihedalt asustatud aladega ja intensiivse veekasutusega, mis tihtipeale ei ole säästev. Liiatigi võtab VRD esimest korda ühenduse tasandil kõikehõlmavalt arvesse igasuguse koormuse ja mõju veele, muuhulgas ökosüsteemide struktuursest lagunemisest põhjustatud probleemid ja mõju bioloogilistele parameetritele. Paljud liikmesriigid on selle ülesande täitmisel veeökosüsteemide ja bioloogilise mitmekesisuse näitajate tervislikku seisundit hinnates kasutanud kõige mustemat stsenaariumi.

Pealegi käsitleti ELi veepoliitika raames juba ammu enne VRD-d teatavaid olulisi keskkonnakoormusi nagu reostus, mille on põhjustanud olmereovee ärajuhtimine,[10] põllumajandusest lähtuvad toitained,[11] tööstuslikud heited[12] ja ohtlike ainete heited.[13] Nende koormuste mõju koondanalüüs toob selgelt esile erinevused kõnealuste õigusaktide rakendamise tasemes (mis on mõne liikmesriigi puhul väga madal). Kus vajalikud investeeringud on viimase 10 kuni 30 aasta jooksul tehtud, seal on need probleemid üldjoontes lahendatud. 2004. aastal liitunud kümne liikmesriigi ja 2007. aastal liitunud kahe

9 Täpsema ülevaate saamiseks vt SEK(2007) 362.
10 Direktiiv 91/271/EMÜ (EÜT L 135, 30.5.1991, lk 40).
11 Direktiiv 91/676/EÜ (EÜT L 375, 31.12.91, lk 1–8).
12 Direktiiv 96/61/EÜ (EÜT L 257, 10.10.1996, lk 26).
13 Direktiiv 76/464/EMÜ (EÜT L 129, 18.5.1976, lk 23) ja selle tütardirektiivid.

liikmesriigi (üheskoos EL 12) osas kohaldatakse punktreostusallikate kontrollimiseks suuri investeeringuid nõudvate õigusaktide täieliku rakendamise suhtes üleminekuaegu, mis enamjaolt ulatuvad kuni aastani 2015.

Asulareovee põhjustatud reostus – praegune rakendamise seis (täpsema ülevaate saamiseks vt SEK(2007) 363)

Euroopa Ühendus võttis vastu direktiivi 91/271/EMÜ asulareovee puhastamise kohta, et reguleerida suurematest küladest, linnadest ja suurlinnadest pärineva asulareovee ärajuhtimist. Direktiiv määratleb selgesõnaliselt, milline puhastamisviis tuleb ette näha.

EL 15 puhul ei puhastata märkimisväärset kogust reovett küllaldaselt enne pinnavetesse juhtimist. 1. jaanuari 2003 seisuga[14] on liikmesriigid teatanud, et direktiivi on rakendatud üksnes 81% ulatuses. Peamised lüngad on puudused (vajalikul määral) puhastamises ja puudused tundlike alade määramises, kus oleks vaja põhjalikumat puhastamist, et kaitsta ohualteid järvi, ranniku- ja merevett toitainetega saastamise eest. Komisjon vaidlustab mõned teatatud rakendamistasemed, mis liikmesriigid on ette näinud. Sellest tulenevalt on komisjon viimastel aastatel astunud otsustavaid õiguslikke samme mitme liikmesriigi vastu.

EL on ühenduse fondidest (peamiselt ühtekuuluvusfondidest) kulutanud märkimisväärse summa, et kaasrahastada reoveepuhastusjaamade rajamist liikmesriikidesse. Näiteks eraldati ajavahemikus 2000-2006 neljale EL 15 liikmesriigile 9 biljonit eurot ja EL 10 liikmesriikidele 5,6 biljonit eurot. Uued EL 12 liikmesriigid vajavad järgmise 10 aasta jooksul hinnanguliselt ligikaudu 35 biljonit eurot, et direktiivi 91/271/EMÜ nõudeid täita.

Põllumajanduslike nitraatide põhjustatud reostus – praegune rakendamise seis (täpsema ülevaate saamiseks vt KOM(2007)120 (lõplik))

Põllumajanduslik hajureostus on suurim oht ELi vetele. Nitraatide direktiivi rakendamise kolmas aruanne kinnitab põllumajanduse märkimisväärset osa põhjavee ja pinnavee nitraadireostuses ja eutrofeerumises. Selle direktiivi rakendamisel on viimastel aastatel tehtud edusamme, kuid rakendamine ei ole veel lõpule viidud ning nõuab edasist tööd. Nitraatidele tundlike alade määramine, mis kasvas 35,5%lt EL 15 territooriumist 1999. aastal 44%ni aastal 2003, tuleb lõpule viia, seda eriti Lõuna-Euroopa liikmesriikides. Tegevusprogramme tuleb meetmete kvaliteeti ja täideviidavust arvestades parandada ja võtta ka vastu tõhusamaid meetmeid, kui on selge, et direktiivi eesmärke ei ole saavutatud.

2.2. Koormused ja nende põhjustajad – pillava veekasutuse tagajärjed

Kõige märkimisväärsemad ja laiaulatuslikumad koormused on hajureostus, vee ökosüsteemide füüsiline lagunemine (füüsilised muutused) ja – eriti Lõuna-Euroopas – veevarude ülekoormus. Punktreostus on samuti oluline probleem mõnes EL 15 riigis ja üldisemalt EL 12 riikides. Nende koormuste peamised põhjustajad on tööstus, kodumajapidamised, põllumajandus, laevandus, hüdroenergia, kindlustamine üleujutuste vastu ja linnaarendus.

[14] Andmed olid kättesaadavad ainult 1. jaanuarini 2003. Direktiivi 91/271/EMÜ rakendamise seis kõikides EL 27 liikmesriikides on plaanitud avaldada aastal 2008.

Keskkonnakulude seni arvesse võtmata jätmine on veel üks põhjus, miks veekasutus ei ole siiani säästev olnud. VRDs võetakse siiski kasutusele süsteem, kus tuleb arvesse võtta keskkonna- ja ressursikulusid, kui määratakse veekasutuse eri valdkondade osakaalu veevarustusteenuste kulude katmises.

3. LIIKMESRIIKIDE TEGEVUSE TULEMUSLIKKUS – ARENGURUUMI VEEL ON

Komisjon hindas liikmesriikide aruandeid eelkõige neljast aspektist: õigusaktide ülevõtmise vastavusnõuetele, artikli 3 järgimine, artikli 5 järgimine ja aruandluse üldine tulemuslikkus. Viimase kolme näitaja tulemused on esitatud joonisel, mis näitab liikmesriikide suhtelist tulemuslikkust lihtsa punktisüsteemi alusel. Metodoloogia, üksikasjalikumad tulemused ning nende tõlgendamine on esitatud kaasnevas komisjoni talituste töödokumendis.[15]

3.1. Õigusaktide ülevõtmine – pilt on halb

Vähesed EL 15 liikmesriigid võtsid vee raamdirektiivi üle oma siseriiklikku õigusesse nõutud tähtajaks, st detsembriks 2003. Komisjon algatas üksteist rikkumismenetlust ja Euroopa Kohus mõistis viis liikmesriiki[16] süüdi VRD ülevõtmisest teatamata jätmises. Lisaks sellele selgitas kohus mitmeid ülevõtmisega seotud küsimusi.[17] EL 12 puhul oli siseriiklikust õigusaktist teavitamise tähtaeg nende liitumispäev, millest kõik kinni pidasid.

Direktiivi ülevõtmise kvaliteet on halb. Esialgse hinnangu põhjal leidis komisjon 19 liikmesriiki, kellel oli tõsiseid puudusi artiklite 4, 9 või 14 osas. Enamik ülejäänud liikmesriike ei suutnud VRD-d üle võtta täielikus vastavuses. Komisjon käsitleb seda probleemi esmatähtsana.

3.2. Halduskorraldus (artikkel 3) – lootustandev algus

Pärast ülevõtmist oli järgmine tähtis samm moodustada valglapiirkonnad ja määrata pädevad asutused (artikli 3 alusel). Enamik liikmesriike teavitas komisjoni õigeaegselt. Hilinenud teavitamise tõttu algatas komisjon üheksa rikkumismenetlust, millest kõik peale ühe on praeguseks eduka lahenduseni jõudnud.

Kuigi tundub, et enamiku riikide halduskorraldus tagab nõuetekohase rakendamise, selgub tegelik tulemuslikkus järgnevate aastate jooksul praktikas. On siiski tihti ebaselge, kuidas toimib kooskõlastussüsteem eri asutuste vahel liikmesriikide sees.

Joonis 2 näitab liikmesriikide üldist tulemuslikkust valglapiirkondade ja pädevate asutuste määramisel.

Enamik liikmesriike, kes moodustavad osa rahvusvahelisest valglapiirkonnast, on sõlminud vajalikud kokkulepped ja loonud kooskõlastussüsteemi. Mõnel juhul on see protsess veel pooleli või on ilmnenud rahvusvahelise kooskõlastussüsteemi parandamist vajav valdkond.

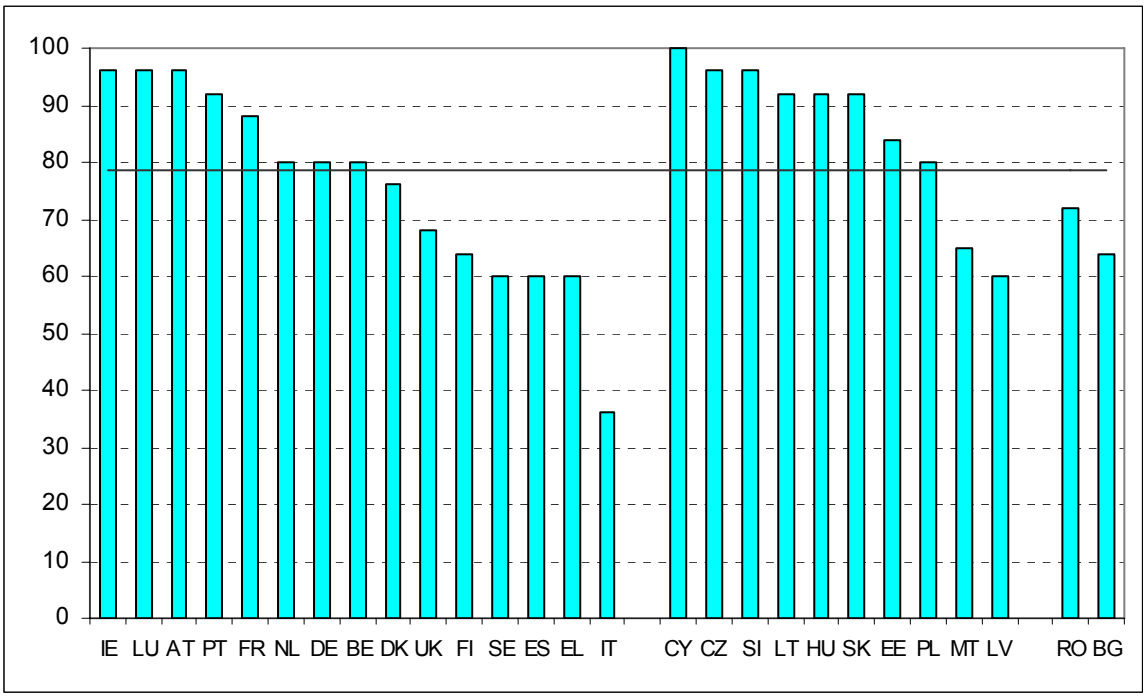
---

15 SEK(2007) 362.

16 Belgia (C-33/05), Luksemburg (C-32/05), Saksamaa (C-67/05), Itaalia (C-85/05) ja Portugal (C-118/05).

17 Kohtuasi C-32/05: komisjon vs Luksemburg (kohtuotsus 30.11.2006). See on ainus kohtuasi, mis on veel pooleli.

Rohkem järeldusi artikli 3 aruannete hindamise kohta on toodud komisjoni talituste töödokumendis.

Joonis 2: VRD artikli 3 (halduskorraldus) rakendamise tulemuslikkuse näitaja liikmesriikide kaupa, sh EL 27 keskmine (liikmesriikide aruannete põhjal).[18]

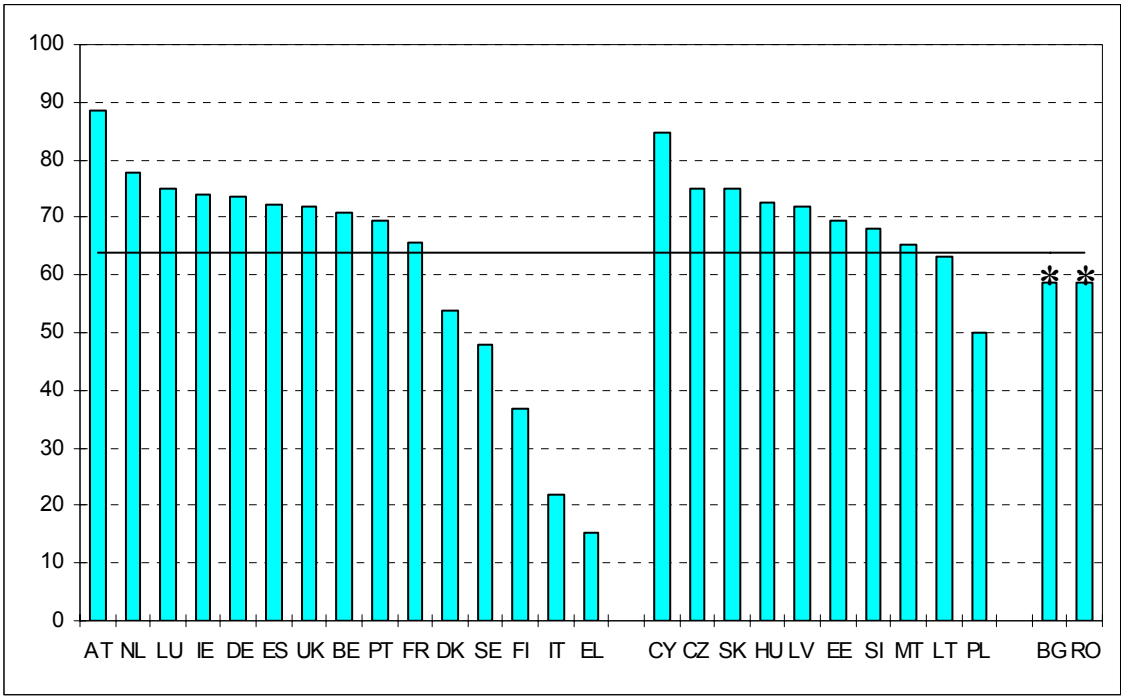
3.3. Keskkonna- ja majandusanalüüs (artikkel 5) – suured erinevused ja mõned peamised lüngad

VRD 2004. aasta analüüs sisaldab kogu inimtegevuse mõju tervikliku keskkonnahindamist ning veekasutuse ja kulude katmise tasandite majandusanalüüsi. Enamik liikmesriike esitasid aruanded õigeks ajaks. Komisjon on algatanud rikkumismenetluse kahe liikmesriigi vastu, kes esitasid märkimisväärse hilinemisega üksnes esmase (mittetäieliku) aruande.

Üldiselt on enamik liikmesriike selle esimese analüüsi tegemiseks tõsiselt pingutanud ja loonud infobaasi, mida varem ELi tasandil olemas ei olnud. Aruannete kvaliteedis ja üksikasjalikkuses esineb siiski märkimisväärseid erinevusi.

Liikmesriikide üldine tulemuslikkus on näha joonisel 3. Mitmed liikmesriigid esitasid hea või rahuldava aruande. Kuid kõikidel juhtudel on andmeesituses siiski lünki, mis tuleb täita, et luua kindel alus 2009. aasta vesikondade majandamiskavadele. Mõne aruande puhul on ilmselge, et direktiivi miinimumnõuded ei ole täidetud. Peamine nõrk koht on majandusanalüüs, seda eelkõige veevarustusteenuste ja veekasutuse nõuetekohase määratlemise ning kulude katmise taseme hindamise osas. Üksikasjalikumalt selgitatakse ülal käsitletud tulemusi komisjoni talituste töödokumendis.

[18] Näitajaid ja nende tõlgendusi on üksikasjalikumalt käsitletud dokumendis SEK(2007) 362.

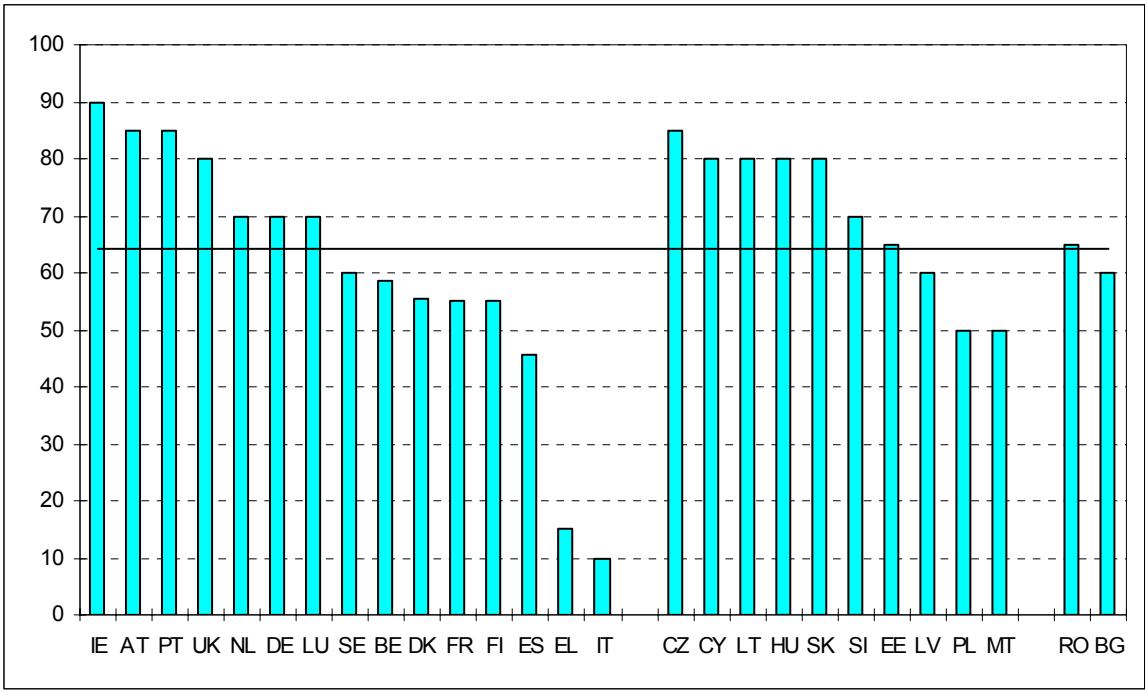

*Joonis 3: VRD artikli 5 (keskkonna- ja majandusanalüüs) rakendamise tulemuslikkuse näitaja liikmesriikide kaupa, sh EL 27 keskmine (liikmesriikide aruannete põhjal). *Bulgaaria ja Rumeenia näitajad põhinevad esialgsel hinnangul.*[18]

3.4. Aruandluse tulemuslikkus – mõned kaotatud võimalused

Peale aruande sisu kvaliteedi on teine tähtis näitaja aruandluse üldine tulemuslikkus. VRD pakub laialdasel määral võimalusi halduse lihtsustamiseks ja pikaajaliseks kulude säästmiseks. Samas on selgemate ja täielikumate aruannete tulemusi lihtsam avalikkusele edastada.

Aruandluse tulemuslikkuse esimene näitaja on see, kas aruanne esitati õigel ajal ja kas see oli selge ja täielik. Joonisel 4 on esitatud ülevaade artikli 3 ja artikli 5 nõuetele vastavusest aruannetes ning leitud liikmesriikide keskmine punktisumma selles osas.

Joonis 4: aruandluse tulemuslikkuse näitaja liikmesriikide kaupa ja EL 27 keskmine (liikmesriikide aruannete põhjal).[18]

4. SOOVITUSED LIIKMESRIIKIDELE – AEGA TEGUTSEDA KUNI 2009

Liikmesriigid peavad esimesed vesikondade majandamiskavad valmis saama 2009. aasta lõpuks ning veehinna kujundamise poliitika tuleb välja töötada aastaks 2010. Kui õigeks ajaks rakendamise kogemusest õppida, on veel küllaldaselt aega olukorra parandamiseks ja andmeesituse lünkade täitmiseks. Pealegi nõuab kohustus, et majandamiskavade ettevalmistamisel tuleb avalikkust teavitada ja avalikku arvamust küsida, enam läbipaistvust ja põhjendusi selle kohta, millised meetmed on vajalikud ja tasuvad ning milliste erandite tegemine on õigustatud.

Komisjon soovitab seepärast tungivalt liikmesriikidel keskenduda eriti järgmisele kolmele valdkonnale:

a) **Praeguste puuduste likvideerimine**. Selle eesmärgi saavutamiseks tuleks liikmesriikidel:

- rakendada täielikult muud vastavad ELi õigusaktid, eelkõige asulareovee ja nitraatide kohta;
- välja töötada kõik direktiivis nõutud majandusinstrumendid (hinnakujundus, veevarustusteenuste kulude katmine, keskkonna- ja ressursikulude katmine ning põhimõte, et saastaja maksab). Nende majandusinstrumentide täielik kasutamine aitab ehitada tõeliselt säästvat veemajandamist;
- töötada välja terviklik riiklik ökoloogiline hindamis- ja liigitussüsteem, seda aluseks võttes direktiivi rakendada ja saavutada direktiivi eesmärk „hea ökoloogiline seisund”. Puudujäägid praeguses interkalibreerimises tuleb

likvideerida niipea kui võimalik. Üksnes täielik, asjalik ja usaldatav ökoloogiline hindamine suurendab usku VRD-sse ja tagab selle usaldusväärsuse;

- parandada metodoloogiat ja mõne võtmetähtsusega teema käsitlemist (oluliselt muudetud veekogude määramine, ohu hindamise või põhjavee kvantitatiivse seisundiga seotud kriteeriumid) ning parandada liikmesriikide vahelist võrreldavust, eelkõige rahvusvaheliste vesikondade osas;

- tublisti korvata praeguseid lünki andmeesituses ja puudujääke artikli 5 kohases analüüsis, mis on osa vesikondade majandamiskavade ettevalmistusest.

b) **Säästva veemajanduse lõimimine teiste poliitikavaldkondadega**. Selle eesmärgi saavutamiseks tuleks liikmesriikidel:

- kindlustada, et inimeste püsiva arendustegevuse ja infrastruktuuri projektid, mis võiksid põhjustada veekeskkonna halvenemist, läbivad vastava keskkonnamõju hindamise. Selles osas on artikli 4 lõike 7 täielik ülevõtmine ja vastav läbipaistev ja kooskõlastatud rakendamine ülioluline;

- tagada vajalike rahastamisvahendite eraldamine. Selle eesmärgi saavutamiseks on tähtis oskuslikult kasutada võimalusi, mida pakuvad riikide fondid ja ELi rahastamisvahendid, näiteks nagu ühine põllumajanduspoliitika ja ühtekuuluvuspoliitika. VRD alusel tehtud keskkonnaanalüüsi tulemustest on selgunud, et siiani tehtud riikide eraldised kõnealustest veevaldkonna parandamiseks ettenähtud fondidest ei ole olnud piisavad kõikide vajaduste katmiseks.

c) **Kasutada võimalikult hästi ära avalikkuse osalemist**.

- Avalikkuse osalemist tuleks näha hea võimalusena. Käimasolev töö vabatahtliku teatamise osas ja ühine Euroopa veeteabesüsteem (WISE) aitavad avalikkust teavitada läbipaistval moel.

5. KOMISJONI MEETMED – ETTEPANEK PIKAAJALISEKS PARTNERLUSEKS

Nende hinnangute ja soovituste põhjal on ilmselge, et liikmesriikidel on veel ees ambitsioonikas ja keeruline ülesanne, kui nad soovivad VRD rakendamist edu poolele pöörata. Komisjon mõistab, et tal on täita tähtis roll. Sellega seoses kavandab komisjon järgmisi meetmeid, mis on kooskõlas VRD-ga ja millel on mõnel juhul kaugeleulatuv eesmärk.

1. meede: liikmesriikidega partnerlussuhte uuendamine

Komisjon on võtnud endale ülesandeks jätkata edukat koostööd ühise rakendusstrateegia alusel. See ühine tööprogramm[19] koos liikmesriikide ja teiste riikidega ning huvigruppide ja vabaühenduste kaasamisega edendab võtmetähtsusega teemadest ühtmoodi arusaamist, heade tavade ja info vahetamist nendes valdkondades. Komisjon on veendunud, et selline lähenemine rakendamisele on juba saavutanud paremaid tulemusi kui formaalsem

[19] Vt uus tööprogramm: http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/strategy4.pdf.

lähenemine. Siiski peaks olema selge, et kui see tulemusi ei too, ei karda komisjon kasutada talle asutamislepinguga antud võimu.

Selline koostöö keskendub punktis 4 a kirjeldatud puudustele, täpsemalt majandusinstrumentide väljatöötamisele. Komisjon pingutab samuti väga, et parandada ökoloogilise seisundi hindamist. 2005. aastal avaldas komisjon interkalibreerimisvõrgu moodustavate objektide registri.[20] Praegu valmistab ta interkalibreerimise tulemuste kohta ette otsust, mis võetakse vastu enne 2007. aasta lõppu ja millest saab võrdlusalus „hea ökoloogilise seisundi" tähenduse kohta kõikides liikmesriikides. Seejärel jätkatakse tööd tervikliku raamistiku loomisel veeorganismide bioloogilise mitmekesisuse ökoloogiliseks hindamiseks.

Lisaks aitab komisjon jätkuvalt EL 12 liikmesriikidel rakendada ELi veepoliitikat ja saavutada nende kaasamist rahvusvahelistesse jõekonventsioonidesse.

2. meede: lõimimine teiste ELi poliitikavaldkondadega

Veepoliitika lõimimisel teiste ELi poliitikavaldkondadega on juba tehtud märkimisväärseid edusamme, eriti põllumajanduse, energia, transpordi, teadustegevuse, välissuhete ja regionaalarengu alase poliitika osas. Ühised ja avatud diskussioonid ELi erinevate pädevate asutuste vahel ja liikmesriikide tasandil kõiki vastavaid huvigruppe ja vabaühendusi kaasates on juba toonud väärtuslikke tulemusi ja järeldusi.[21]

Komisjon on võtnud endale ülesandeks jätkata oma juhirolli selles valdkonnas, uurides edasisi võimalusi veega seotud kaalutluste lõimimiseks teistesse ELi poliitikavaldkondadesse ja õigusaktidesse. Eesmärk on, et teised poliitikavaldkonnad annaksid isegi tõhusama panuse veekeskkonna kaitsmisesse ja VRD, üleujutusohu ohjamise direktiivi ning teiste ühenduse veealaste õigusaktide eesmärkide saavutamisesse.

Nagu ELi veemajandusjuhid põllumajanduse osas hiljaaegu tõdesid,[22] annavad eelseisvad arutelud ühise põllumajanduspoliitika tuleviku üle suurepärase võimaluse veepoliitikat ja põllumajanduspoliitikat enam lõimida. Ühtekuuluvuspoliitika osas jätkab komisjon jõupingutusi tagamaks, et fondist antav abi oleks kooskõlas veepoliitikaga.[23] Jätkatakse transpordi (laevanduse) ja energia (hüdroenergia) alase poliitika rakendamist nii, et negatiivne mõju veekeskkonnale väheneks. Pealegi nõuab teadustegevuse seitsmenda raamprogrammi rakendamine jätkuvat veele keskendumist. Lõpuks võib ka eelseisev keskkonnaalaste õigusaktide läbivaatamine, näiteks saastuse kompleksse vältimise ja kontrolli direktiivi ja elupaikade direktiivi osas, samuti edasiselt suurendada nende direktiivide osa VRD eesmärkide saavutamisel. Komisjon jätkab ka veemajandamise parandamise soodustamist asjakohastes kolmandates riikides.

---

20 Komisjoni 17.8.2005 otsus 2005/646/EÜ (ELT L 243, 19.9.2005, lk 1).

21 Mõned olulised saavutused on loetletud dokumendi SEK(2007) 362 lisas.

22 Vt põllumajandusdeklaratsioon, mille osas Euroopa veemajandusjuhid hiljaaegu kokku leppisid ja mida arutati keskkonnanõukogus (16650/06 ENV 698 AGRI 402) detsembris 2006 http://forum.europa.eu.int/Public/irc/env/wfd/library.

23 Vt ka http://ec.europa.eu/environment/integration/pdf/final_handbook.pdf.

3. meede: majandusinstrumentide kasutamise edendamine

Komisjon võtab majandusinstrumentide kasutamise VRD rakendamise kontekstis endale prioriteediks ja soodustab edasist teabevahetust liikmesriikide sees ja liikmesriikide vahel heade tavade osas, sealhulgas enam kasutades olemasolevaid juhisdokumente. Samuti tegeleb komisjon vee-ettevõtjate võrdleva hindamise edendamisega. Ta töötab ka VRD rakendamise tulude ja kulude tuleviku-uuringu kallal ning hakkab edendama ELi harmoneeritud meetodite ja töövahendite arendamist, näiteks teadusprojektide kasutamise abil.[24]

4. meede: veemajandus ja kliimamuutus

Kliimamuutuse mõju, sealhulgas sagenenud üleujutused ja põuad, võib suurendada ohtu, et VRD eesmärgid jäävad saavutamata. Ränkade sündmuste esinemise kasvanud ohtu käsitleb osaliselt üleujutuste direktiivi ettepanek. Veepuuduse ja põua süvaanalüüsi tulemused on planeeritud avaldada teatises 2007. aasta keskpaiku.

Lisaks Euroopa kliimamuutuse programmis ja kavandatavas kliimamuutusega kohanemise rohelises raamatus käsitletud leevendus- ja kohanemismeetmetele soodustab komisjon kõikide olemasolevate võimaluste täielikku kasutamist, et vesikondade majandamiskavades arvestataks kliimamuutusega, samuti soodustab komisjon kliimamuutuse edasist lõimimist ELi veepoliitika rakendamisse.

5. meede: rajamisel on edasipüüdlik Euroopa veeteabesüsteem (WISE)[25]

Komisjon ja Euroopa Keskkonnaagentuur on võtnud endale ülesandeks Euroopa veeteabesüsteemi (WISE) väljaarendamise aastaks 2010. WISE toimib keskusena, mis koondab endasse Euroopa veepoliitika jaoks vajaliku teabe kogumise ja levitamise kaasajastamise ja lihtsustamise laialdasemad jõupingutused. Ta moodustab lahutamatu osa laiematest, ühise keskkonnateabe süsteemi (SEIS) ja INSPIRE sarnastest algatustest.

6. JÄRELDUSED

Liikmesriikide aruanded neile VRDga antud esialgsete kohustuste täitmise kohta näitavad mõningaid lootustandvaid tulemusi, kuigi teatavates valdkondades esineb suuri puudujääke. Veel on aega neid korvata enne 2010. aastat, mil esimesed vesikondade majandamiskavad peavad olema vastu võetud.

Kehv ülevõtmine ja majandusanalüüsi puudumine on senini olnud VRD rakendamise kõige suuremad vajakajäämised. Paljudel juhtudel vajaks rahvusvaheline koostöö edendamist, kuid mõne piirkonna osas, näiteks Danube puhul, on näha olulist paranemist.

Jätkuvaid edusamme vajavad sellised valdkonnad nagu veepoliitika lõimimine teiste poliitikavaldkondadega ja mõju hindamine, mida kliimamuutus, sh üleujutused ja põuad ning pikaajaline vee nõudlus ja pakkumine veeringele avaldavad, et tõhusalt rakendada pikaajalist ja jätkusuutlikku veemajandamist kõikjal ELis.

---

[24] Üks näide on käimasolev 6. raamprogrammi projekt AQUAMONEY (http://www.aquamoney.org).

[25] http://water.europa.eu

Komisjon on võtnud endale kohustuse ühise rakendusstrateegia alusel uuendada partnerlust liikmesriikidega, et ühiselt vastu seista ees ootavatele katsumustele. Üks tähtis element selles on Euroopa veeteabesüsteemi arendamine.

Kokkuvõtteks võib öelda, et VRD rakendamise esimene aruanne näitab, et oleme teinud olulisi samme Euroopa Ühenduse teel säästva veemajanduse poole. Koos veel arutlusel olevate veealaste direktiividega annab VRD kõik vajalikud töövahendid tõeliselt säästva veemajanduse saavutamiseks ELis järgmistel aastatel. Liikmesriikidel on siiski veel ees pikk ja katsumusterohke tee nende töövahendite kasutamiseni parimal võimalikul viisil. Liikmesriigid peavad selle saavutamiseks tõsiselt pingutama.